

VEČERNI LIST

Posamezna številka 40 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 40 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 40—

za pol leta . R 20—

za četrt leta . R 10—

za 1 mesec . R 3.50

Za Ljubljano mesečno 3 R

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 8

Uredn. telefon št. 50

Policijski sistem demokratsko-socialistične vlade.

Maribor, 11. decembra. Včeraj je mariborska cenzura zaplenila skoro polovico teksta v »Slovenskem Gospodarju«. List ni pisal ne o državi, ne o regentu, ampak je bilal le sedanji sistem demokratsko-socialistične vlade. Ker pa resnica v oči bo-
de, je s pomočjo cenzorja vlada to resnico

Demokratska stranka — stranka velebank.

Zagreb, 10. dec. Sarajevska »Srpska Riječ« prinaša seznam demokratskih ministrov in voditeljev, ki so udeleženi pri velikem kapitalu:

Ljuba Davidović, ministrski predsednik sedanje demokratsko-socialistične vlade, je član in glavni stebel velike banke, ki se zove »Beogradska Zadruga«.

Milorad Drašković, minister za promet, je vsemogočni gospodar »Izvozne banke«.

Finančni minister Voja Veljković je udeležen pri banki z naslovom »Vračarska zadruga«.

Minister in trgovec Voja Marinković je gospodar »Privredne banke«.

Minister Miloš Jovanović, ki je znan iz subotičke afere, pri kateri so kapitalisti s pomočjo vlade drli kmete pri tivitini, je neomejen oblastnik v »Dunavski banki«.

Kosta Timotijević, minister pravde, se v Beogradu ni mogel dokopati do oobene banke, pa je zato odšel v Smedere-

vska zatreli. Cenzura divja v kljub temu, da je bilo svečano objavljeno, da je odpravljena.

Prav je tako! Lastni grehi bodo sedanjo policijsko demokratsko-socialistično vlado zadušili ter pokopali njen sistem, ki je v škodo državi in sramoto ljudstvu.

vo, kjer se je ugnjezdil v Smederevsko banko.

Veliki demokrat Miloš Savičić sedi v Prometni banki ter pazi, da mu banka ne uide.

Demokrat Miloš Marković gospodari v Gradjanski banki.

Ko so pred nekaj leti prodali nekaj državnih šum v Srbiji, je sedanji minister Drašković Milorad dosegel, da je dobila pravico sekati te državne šume ona banka, v kateri je on imel besedo in dobiček.

Na Hrvatskem obstoji demokratska Zemaljska banka, ki uživa pri uvozi in izvozi posebne prednosti. Dobiček izvoza in uvoza te privilegirane banke si delé torej zopet kapitalisti-demokrati.

Kakor se vidi, je Demokratska Zvezdnica — zveza bankokratov in se potemtakem ni čuditi politiki sedanje vlade, ki je vsa obrnjena na korist kapitalistom in na škodo ljudstvu. Jasno je, da od take vlade ljudstvo nikdar nič dobrega ne more pričakovati. Tu je mogoča samo ena pot: Doli z bankokratsko vlado!

Trockij proti Frideriku Adlerju.

Moskva, 9. decembra. Na sedmem sovjetskem kongresu je predlagal Trockij, da se briše iz seznama članov osrednjega izvršilnega odbora Friderik Adler, znani avstrijski socialist in morilec grofa Stürgkha. Očita mu Trockij, da nima dovolj zaupanja v moč proletarijata, da se

boji blokade in vojske v času, ko gre za najvišje cilje proletarijata. Adler je postal ovira revolucije. — Trockijev predlog je bil soglasno sprejet. (Kako bi Trockij šele zdelal našega Kristana, ko bi seveda sploh vedel zanj in njegovo delo! Ur.)

Bankeroti Avstrije in Nemčije.

LDU Dunaj, 10. dec. (ČTU) »Neues Wiener Journal« javlja: »Le Oeuvre« komentira položaj nastopno: Diplomatski krogi so prepričani, da napove Avstrija meseca marca bankerota in da bo tudi Nemčija kmalu nato bankerotna.

Zborovanje avstrijskih komunistov.

LDU Dunaj, 10. dec. (ČTU) V nedeljo in ponedeljek je zborovala tu državna konferenca avstrijske komunistične stranke, katere se je udeležilo 136 delegatov. Radek je razposlal večjo brzojavko, ki se obrača proti politiki dr. Rennerja in dr. Bauerja. V pozivu se glede ruskih ujetnikov v Nemčiji opozarja vsa javnost, da se usoda nemških tovarišev v Franciji najšibje še tako kruta, vendar ne da primerjati z 200.000 ruskimi ujetniki, ki jih še zadržujejo v nemških taboriščih.

Kaj vre zahteva D'Annunzio.

LDU Washington, 10. dec. (DKU) Reški poročevalec lista »New York Her.« javlja, da je d'Annunzio odločen, zahtevati zaledje Reke v obsegu, da je zagotovljena železniška zveza med Trstom in Reko preko Št. Petra.

Prilopitev Tirolske Nemčiji?

LDU Innsbruck, 10. dec. (ČTU) V željeznoborski seji od 11. t. m. pride mogoče na dnevni red socialnodemokratski predlog za priklopitev Tirolske k Nemčiji.

Republikansko gibanje v Rumuniji.

LDU. Dunaj, 10. dec. (ČTU) »Neues Wiener Journal« javlja, da se v Rumuniji širi republikansko gibanje. Voditelja tega gibanja sta Take Ionescu in general Averescu.

Tirolska iredenti.

LDU Trst, 10. dec. Glasom poročil italijanskega tiska priobčujejo iz Inomosta semkaj dospeli listi poročilo o dosedanjem delovanju društva, ki si je nadelo ime Andreja Hoferja in ima namen vzdrževati iredentizem na Gornjem Adiskem. V ta namen skrbi za propagando v entitnih državah in v Nemčiji. Poročilo, ki ga prinašajo listi, pravi, da ni treba izpodbijati na iredentizem, ker ta v resnici že obstoji vsled italijanske zasedbe. Treba pa podpirati — pravi društvo — odpornost potlačencev proti nasilnim poizkusom raznarodovanja s strani novih gospodarjev. Da se Adizani moralno podkrepke, bo poskrbelo, da obrne strujo nemških potnikov proti južnim Tirolom in da se duh Adizanov venomer krepi z nemškim duhom. Predvsem je treba vzdrževati — nadaljuje društvo — z vsemi sredstvi nemške šole in nemške učitelje na Gornjem Adiskem in braniti imovinsko last. — Društvo so že prišle ponudbe nemških in avstrijskih Nemcev za nakup zemljišč in za nastanitev na Gornjem Adiskem. Adizani, ki bodo prodali svoja zemljišča Italijanom, se bodo preganjali. Nemškim potnikom se bodo priporočevali narodni hotelirji in gostilničarji, a drugi se bodo bojkotirali. Društvo namerava vzdrževati zveze z rojaki onstran Brennerja in na vsak način ohraniti narodni čut na Gornjem Adiskem.

Mirovni pogoji Mažarski.

LDU Dunaj, 10. dec. (ČTU) »Neue Freie Presse« javlja iz Pariza, da se izročé mirovni pogoji madžarski delegaciji najkasneje začetkom meseca januarja. Delegaciji bo dovoljen desetdnevni rok za odgovor. Anglija očitno namerava v Budimpešti ustanoviti oporišče za svojo balkansko trgovino. Madžarska plača tekom 25 let 18 milijard vojne odškodnine in prevzame petino državnega dolga bivše monarhije. O državnih oblikah odloči ljudsko glasovanje. Ako se ljudstvo odloči za monarhijo, prepoveduje točka 126 povratek Habsburžanov.

Naš denar.

Mi imamo v naši državi dvojni denar: krono in dinar. V naših krajih vidimo le malokdaj kak dinar, običajni denar pri nas je krona. Krona je starega izvora, iz bivše Avstro-Ogrske. V novi domovini je doživela že dvojno spremembo: prvič je bila žigosana, zdaj drugič kolkovana in žigosana. Toda ta sprememba je le zunanja, mnogo bolj usodepolna je njena notranja sprememba. In ta je, da njena vrednost pada od dne do dne.

Ko smo nosili v zadnjih dneh svoje uboge krone kolkovat, nas je naš deželni predsednik, vodja mlajših kapitalistov med takozvanimi demokrati, g. dr. Žerjav, po očetovsko tolažil, da bo sedaj vrednost krone sigurno poskočila. Ne bo sicer poskočila, ker se bo krona kolkovala in žigosala, ampak ker se bo nam od kron, ki jih donesemo kolkovat, 20% odvzelo. Prišli smo od kolkovanja domov in kaj se je zgodilo? Med tem so trgovci povišali cene svojemu blagu za 20%, a vrednost krone se ni zvišala niti za jeden odstotek. Imeli smo dražje blago in za 20% manj kron v žepu.

Naši demokrati in socialisti nas res lepo vladajo! Slava Kramarju, Kristanu, Žerjavu in drugovom! Vsak dan smo bolj ubogi in zapušteni! Denarja ni, a kolikor ga je, nima nobene vrednosti, živil ni, a kolikor jih je, so vsak dan dražje! Kako naj pri teh razmerah živi ubogo delavsko ljudstvo?

Komu pa so odvzeli 20% denarja pri kolkovanju? Morda kapitalistom? Ti so že davno prej zamenjali svoje krone v dinarje ali franke ali pa so jih naložili v hranilnici in banki. Morda hranilnicam in bankam? Te so vedele pravočasno za kolkovanje ter izposodile svoj denar trgovcem in industrijalcem. Torej so ga vzeli trgovci min obrtnikom? Ne, ti so ga izdali pravočasno producentom in delavcem. Največ denarja se je odvzelo kmetom in delavcem! Ti so posodili sedanji demokratski socialistični vladi 2 in pol milijardi kron, da bo še lahko dalje vladala proti njihovim interesom.

Vlada teh 20% ni odvzela morda ljudstvu na podlagi kakega zakona. Ne! Ampak minister financ dr. Veljković je objavil v »Službenih Novinah« kratek oglas, v katerem naznanja kolkovanje in odzemanje 20%. Dr. Žerjav nam je označil to kot pravi blagoslov. Tako odvzema vlada ljudstvu 2 in pol milijardi kron, a ljudstva za njegovo mnenje niti ne vprašajo! To je zares »demokratsko«, tako »vlada ljudstvo«!

Še na drug način se skrbi, da vedno bolj pada vrednost krone. Minister Kramar dovoljuje, da se vedno več hrane izvaža iz naše države. Toda tujci ne smejo plačevati v kronah in pri nas iskati kron, ampak tuj denar. S tem izgublja in mora izgubljati krona na veljavi.

Denarno vprašanje bi se moralo urediti. Toda kaj storijo naši demokrati in socialisti? Mirno gledajo, kako vrednost krone pada, in kadar njih vlada nima dovolj denarja, zaukažejo kolkovanje in pri tej priliki poberejo ljudstvu 2 in pol milijardi. Tako se seveda denarno vprašanje ne bo nikdar za široke mase ljudstva polvoljno rešilo.

Kristan, Bugšeg, Korač.

Tri socialistične zvezde svetijo sedaj na jugoslovanskem nebu, to so ministri Kristan, Bugšeg, Korač. Kristan je Slovenec, Bugšeg Hrvat, Korač Srb, torej predstavljajo te tri zvezde ob enem po srečnem naključju tudi naše narodno jedinstvo. Pa ni to glavno, da predstavljajo imenovane tri zvezde naše narodno jedinstvo, ampak glavno je, da nam je dala socialistična stranka v imenovanih možeh tri velike osrečevalce celega jugoslovanskega naroda.

Kristan je socialist in bogat človek. Ni bil bogat pred vojsko, ampak šele sedaj po vojski. Obenem je minister za šume in rude. Vkljub temu nimajo delavci, niti socialistični, ne drv, ne premoža. Kristan nima časa za take stvari. Njega, ki

BREZUSPEŠEN LOV.

(Inozemski humor. Iz »Chicago Tribune«.)

Veverica, urna ptica,
pleza kakor cena vseh živil,
naše plače — glej možica! —
gre za njo — jo bo dobil?

je kraljevski minister naše države, skrbi sedaj mnogo bolj republikanska oblika nemške Avstrije. Ta se mora obdržati, in sicer z našimi živili. Za to je treba v Avstrijo izvažati naša živila. In njegov kolega minister Kramar razume Kristana ter pripušča izvoz. Mi nimamo moke, nimamo kruha, imamo drago mast — a izvoz gre mimo nas v nemško Avstrijo. Tako skrbi socialist Kristan za svoje ubogo ljudstvo!

Bugšeg ni tako bogat kakor Kristan, a tudi on je socialist. Zraven je minister za prehrano in obnovo opustošenih dežel. Ko je bilo žito dovolj in izvoz se ni bil urejen, ko je bila cena žitu najnižja, je minister Bugšeg držal križem svoje roke. Ni se ganil, da so med tem lahko veletrgovci, kapitalisti nakupovali žito, ga nakopičevali ali ga zvažali v inozemstvo. Vkljub temu je seveda Bugšeg dober socialist, ki mu je prva skrb za ubogo ljudstvo. Meseca avgusta, septembra, oktobra in novembra se Bugšeg ni ganil. Med tem so kapitalisti žito nakupovali. Sedaj ga je treba mnogo dražje plačati. Moka bi morala biti draga, da bi jo ljudstvo ne moglo kupiti. Kaj stori Bugšeg? Ljudstvu da moko po ceni, priimanjklaj plača država, to se pravi zopet ljudstvu v obliki različnih davkov. Dobiček pri celi stvari imajo le bogati veletržci. A vkljub temu je Bugšeg dober socialist!

Minister Korač je tudi socialist, posestnik hiš in imejtelj različnih akcij. On skrbi za našo obleko in obutev. Toda ne vprašaj kako? Ljudstvo po celi naši državi bo kmalu nago in boso hodilo po svetu. Seveda Korač tega ne bo videl. Zapri se bo v svojo lepo vilo v Sidu, da ne bo videl trpečega ljudstva. Toda vkljub temu ostane voditelj socialistov in velika njihova zvezda.

Socialisti nas osrečujejo, kakor so nam že desetletja in desetletja obetali. Tudi za naslednike je poskrbljeno. Kadar socialisti ne bodo mogli več, pridejo komunisti.

Slovenski rudarji v Nemčiji.

Slovenski rudarji v Nemčiji so 29. septembra t. l. praznovali v Gladbecku 10. letnico slovenskega rudarskega društva Sv. Barbare, kakor javlja v daljšem poročilu »Gladbecker Zeitung«, ki piše o prireditvi zelo simpatično. Glavnosti so se udeležila tudi slovenska društva iz Hamborna, Obermarxtoha, Osterfelda, Gelsenkirchna, Buera, Wanneja, Borbicka, Karnapa, Horstermarka, Dortmundu.

kakor tudi deputacije nemških in drugih rudarskih društev. Slavnostnemu sprevedu je sledila slovesna služba božja, pri kateri je imel nagovor kaplan Thundersen. Slavnosti v dvorani rokodelskega društva so se udeležili tudi zastopniki drugih narodnosti, oba prva uradnika zastopstva čehoslovaške republike, ki mu je poverjeno tudi zastopstvo jugoslovanskih interesov, in več nemških ter poljskih duhovnikov. Omenjeni list poroča, da so poleg živio-klicev Slovencev doneli po dvorani navdušeni »Hoch«-klici Nemcev, »niech«-nye« Poljakov, »slava« Čehov in »eljen« Mažarov. Pri tem pa je vendar ostal obvarovan slovenski značaj slavnosti. Govori so bili vseskozi slovenski in tudi oba gledališka prizora sta bila slovenska. Pri rajanju dečkov in deklic na odru so se peke slovenske pesmi. Deklice so nastopile v slovenskih narodnih nošah ter slavile nedolžnost in lepoto slovenskih deklet. List konča svoje poročilo z besedami: Slovenskemu rudarskemu društvu Sv. Barbare trikratni krepiki živijo! — in temu klicu se pridružujemo tudi mi. Posebno opozarjamo na veselo dejstvo, da se tako že v dejanju poglablja v mase krščanskega delavstva misel enotne krščanske delavske internacionale.

Liberalno-socialistični škandal na Švedskem.

Na Švedskem so odkrili veliko verižniško lumparijo, ki jo je vršila neka kapitalistična družba, znana »Švedska importna akcijska družba«. Sedaj je ta družba doživela polom. Dognalo se je, da sta pri izvoznih in uvoznih kupcijah te družbe igrala veliko vlogo tudi: socialistični minister Ryden in liberalni minister Schotte. Poleg teh dveh ministrov je s to zadevo omadeževanih še cela vrsta socialističnih in liberalnih poslancev.

Javnost zahteva odstop teh kompromitiranih voditeljev ljudstva, katerega tudi na Švedskem osrečuje — kakor pri nas — liberalno-socialistična vlada.

Politične novice.

† Krščansko-socialna delavska stranka. V Subotici se je osnovala krščansko-socialna radniška (delavska) stranka. Glasilo naše stranke v Subotici »Neven« veselo pozdravlja delavsko stranko.

† Prva slovenska šola v Trstu že otvorjena. V Ciril-Methodovo šolo pri Sv. Jakobu v Trstu se je vpisalo samo iz šentjakobskega okraja nad 1200 soloobveznih otrok, tako da bodo morale oblasti dovoliti otvoritev nekaterih vzporednic na Acquedotto. Redni pouk bo začel dne 11. t. m.

† Njegovo socialistično visočanstvo Kristan se v »Napreju« hudo jezi, da mu listi očitajo njegovo neprestano potovanje in pobiranje dnevnice. Kako vse drugače je sedaj postalo socialistično časopisje, kako rahločutno in nežno!

† Žerjav poziva k denunciantstvu! Ljubljanski dopisni urad je izdal o kolekovanju to-le čudno poročilo: Iz vseh strani dežele prihajajo poročila, da se je ljudstvo točno držalo predpisov glede biljevanja. Izvzemši slučaj v Kropi, kjer je komisija zlorabila svojo oblast in je biljevala avstr. bankovce (Kakor smo včeraj dokazali, je to neresnica.), za kar se nahaja v sodni preiskavi, ter nekaj slučajev poizkušenege tihotapstva, ni bilo incidentov. Trgovcem, ki so v prvih dneh odklanjali sprejem nebiljevanih bankovcev, je politična oblast diktirala jako obšutne kazni. (Nihče ne ve, žal, povedati ne enega slučaja.) Ljudstvo na splošno razumeva biljevanje in pričakuje od nje, da preneha devalvacija jugoslovanske krone. Razni nezadovoljni elementi (Jako dobro! Kmeti in delavci imenujejo »nezadovoljne elemente«) prireajo po deželi shode in sklepajo resolucije proti 20% nim priznancem (To ni istina! Sklepajo se le resolucije proti nezakonitemu odvzemanju 20%), hoteč v ljudstvu zasejati nezaupanje, da bo država kdaj honorirala priznanice. Izkušaj se ljudstvo spraviti v strah za to, da bi po nižji ceni priznanice prodalo. Istočasno pa se nakupujejo priznanice, za katere se v mestih plačuje celo precej nad pariteto. Ljudstvo se odločno svari pred hujšakci, ki kvarijo kredit države, zlasti pa se pozivlje, naj priznanic ne prodaja, temveč jih dobro hrani, kajti za definitivno izmenjanje stare krone so vse priprave že v polnem teku in tedaj bo seveda priznanica veljala toliko, kakor kolkovana krona. Hujšake, ki po shodih napadajo vlado radi priznanic in s tem spravljajo priznanice na nižjo ceno v roke nakupcev, naj se ovadi bližnji oblasti. (Živelo demokratsko denunciantstvo!)

† Vlada na Češkem radi socialno-demokratskega terorizma. Socialna demokracija niha več svoje internacionale.

le. Razbila jo je sama v vojski. Toda en internacionalni pojav pa vendarle opazimo pri njej: njen teror! Med Nemci, Čehi, Jugoslovani, Francozi in Italijani, povsod vlada isti vedno nestrpni in nasilni socialnodemokratski teror proti delavcem drugega prepričanja. Posebno krščansko-socialni delavec se je na Slovenskem zadnje čase moral boriti proti temu teroru. Tudi na Češkem so razmere enake. Tam je socialistični teror metal iz vseh tovarn, kjer je bil v večini, delavce krščanske ter narodno-socialne organizacije. Krščansko-socialna ter narodno-socialistično delavstvo se je v obrambo proti teroru zednilo v skupen odpor. Slučajno pa imajo narodni socialisti štiri ministre v vladi. Že prej so poslanci Ljudske stranke ter oni narodnih socialcev grmeli v parlamentu proti soc. demokratom. Nato so podali še 4 narodno-soc. ministri svojo demisijo iz vlade. Nastala je vladna kriza. Tudi socialnim demokratom je začela iti trda. Sedaj je na željo predsednika Massaryka pregovoril socialno-demokratski min. predsednik Tusar narodne socialce za spravo. Vlada je sklenila, stori vse, da se reši ta spor. Že se izdeluje načrt odredbe, ki bo ščitila svobodo delavskega združevanja. Da, na prste jim je treba stopiti!

† O osrečujočem delu soc. demokratskih konsumov pišejo »Náhodské Listy«. Soc. demokratski konsum v Vel. Polici je dobil pred kratkim čez 4000 m blaga, ki je od njega razprodal vse do ostanka 360 m. Teh 360 m je prevzel za nakupno ceno sodruž Lovenc. Ta je razprodal blago z dobičkom 5 K pri metru sodružu Skodu. Ki je prodal blago naprej z dobičkom 2 K pri metru. Stori so se morali zagovarjati pred okrajnim sodiščem v Náchodu.

† Tudi pri socialistih demokratih — korupcija. V Berlina se odkriva zanimiva afera, ki so v njo zapleteni prvaki socialistov. O stvari se je govorilo že nekaj mesecev, a sedaj je hulknila na dan in dela voditeljem tolike skrbi, da so se posvetovali, kaj storiti z osebami v stranki, ki so hudo kompromitirane. Tako so n. pr. dokazali bratrom Sklarza, da so opravljali za časa vojske volunsko službo, da so s pomočjo socialističnega voditelja pričeli obrat v rudokopu ter zamenjavali danskim delavcem premog za živež in zaslužili pri tem mesečno 250.000 mark. Isti bratje Sklarza so še napravili več drugih stvari skupno z dr. Parvom, izdajateljem soc.-dem. časopisa »Glocke«, in bodo zato pozvani pred sodišče.

Dnevne novice.

— Zrebanje Dobrodelne efektne loterie preloženo. Ker je bila zadnji čas radi tickarske stavke izključena vsaka reklama za loterijo in ker zadnji čas radi kolkovanja bankovcev ni bilo mogoče po pošti pošiljati denarja za srečke, je predsedstvo delegacije ministrstva financ za Slovenijo in Istro dovolilo, da se zrebanje, ki bi se imelo vršiti dne 18. decembra, preloženo na 3. februarja 1920 ob 6. uri zvečer. Vse, ki razpečavajo, prosimo, naj nerazprodanih srečk ne pošiljajo nazaj, marveč jih pridno prodajajo naprej. Vodstvo Dobrodelne efektne loterie v Ljubljani. Polanski nasip 10.

— Uradniške plače. Vsak dan je v Belgradu radi tega nova ministrska seja in vsak dan se kolportira nova vest. Najnovejša pravi: Zaključeno je, da se ostane pri povišanju draginskih doklad. Regulacija plač se bo izvršila pozneje!

— Katoliški dom v Zagrebu. Zagrebška družba in korporacije so ustanovile posebno društvo za zgradbo Katoliškega doma v Zagrebu.

— Za povzdig obrtnega naraščaja. Minolo nedeljo so v društvu za obrtne vajence v Zagrebu — »Hrvatskem Radišu« na slovesen način razdelili diplome in nagrade, ki jih je komisija prisodila posameznim vajencem za njihova dela, ki so bila razstavljena o priliki »Radišinega tedna«. Navzočih je bilo nad 400 vajencev. Nagrade so se delile v obliki hranilničnih knjižic z vlogami do 500 K. Vsega je društvo razdelilo v ta namen 5000 K.

— Kolkovanje kron na Hrvatskem je podaljšano do vključno 15. t. m. — S potrdili o 20% odtegljajih se že vrši živahna kupčija. Trgovska in obrtna zbornica v Zagrebu je zato objavila opozorilo, da je tak kupčija prepovedana, ker so potrdila neprenosljiva. Vsak naj sam shrani potrdilo, ki se bo svoj čas zamenjalo za gotov denar.

— Kovan drobiž. Belgrajska vlada je sklenila s tvornico Berodorf pogodbo za kovanje drobiža po 50, 20 in 10 par v nominalni vrednosti 25 milijonov kron.

— Za javno varnost v Zagrebu, ki je bila padla zadnje čase že na skrajno nizko stopnjo, so uvedli te dni takomenovane »leteče patrole«, ki hodijo od 8. ure zvečer do jutra po mestu in bližnji okolici. Redarsko moštvo šteje 400 oseb.

— Krut roparski čin se je 8. t. m. izvršil v Zagrebu. V predmestju Peščenica

je bila 18 letna hči vrtnarja Rubljača dopolne sama doma. V hišo so prišli trije zakrinkani moški, planili na dekleta in jo zvezali na rokah in nogah. Nato so jeli iskati denarja in ker niso ničesar našli, so zahtevali od dekleta, naj pove, kje je spravljeno denar. Dekle je reklo, da ni nič denarja pri hiši. Nato so jo začeli mučiti in jo z iglo zbadati za nohte na rokah in nogah. Ko le niso ničesar opravili, so končno odšli. Oče je našel hčer zvezano in onesveščeno.

— Ustavljen izvoz. Ministerstvo za prehrano bo predložilo v razpravo ministerskemu svetu sklep delegatov občin iz kraljevstva, naj se živila ne izvažajo, dokler ne bo ugotovljena zaloga preostanka. Vlada bo ta predlog najbrž sprejela.

— Pomikanje na Dunaju. Popotniki, ki prihajajo z Dunaja, poročajo, da ta teden prebivalstvo ne bo dobilo moke, kruha pa samo četrti leba na osebo. Vse šole ostanejo zaprte do 31. januarja.

Ljublianske novice.

lj Blagor invalidom! Pred tremi tedni je neki hišni posestnik v Ljubljani vzel iz usmiljenja oženjenega invalida brez leve noge v svoje stanovanjske prostore, ki so mu bili priznani od stanovanjske komisije. Dotični invalid je bil kantiner s koncesijo trafike v domobranski vojašnici, kjer so mu odpovedali stanovanje. Sedaj pa dobi hišni posestnik od stanovanjske komisije ukaz izprazniti prostore, v katere je nastanil invalida, in jih dati na razpolago stanovanjski komisiji. Tako se postopa pri nas z invalidi.

lj Gospodje navijalci cen se po zadnjem vladnem preganjanju, ki je bilo kakor vihar v kozarcu vode, počutijo prav dobro. Cene neprenehoma rastejo, blago pa je ostalo za enkrat še skrito. Iz Ljubljane izvažajo z izvoznici in brez njih.

lj Roparski umor je izvršil na Havtmanci Rafael Fabjan iz Bat pri Gorici star šele 18 let, v hiši Marije Ločniškar, katere takrat ni bilo doma. Fabjan je napadel in ubil s sekiro Ločniškarjevo služkinjo Marijo Ravnihar. Pri policiji je fant po dolgotrajnem zasliševanju zločin priznal. Fant je nevaren tat in vlomilec. Zaradi tatvine je bil že eno leto zaprt, dne 11. oktobra letos so ga izpustili iz ječe, toda čez nekaj dni so ga zopet prijeli, ker je v neki gostilni dobro jedel in pil, plačal pa ne.

Otrok.

Spisal Rabindranat Tagore.

Rajharan je bil dvanaest let star, ko je prišel v hišo svojega gospodarja. Spadal je ravno v isto kasto kot njegov gospodar, katerega najmlajšega imel so mu poverili v varstvo. Ko je prišel čas, je zapustil deček Rajharanovo ocarbo in je šel v šolo. Iz šole je stopil na vseučilišče, po končanih študijah se je posvetil sodniškemu poklicu. Do tedaj, da se je oženil, je bil Rajharan njegova edina postrežba.

Ko pa je prišla gospodinja v hišo, je imel Rajharan dva gospodarja namesto enega. Ves njegov poprejšnji vpliv je prešel na novo gospodarico. To se je zopet izjednalo po novorojenčku. Anukulu se je narodil otrok in Rajharan je pridobil po svoji neutrudljivi negi popolno oblast nad njim. Zibal ga je v nerazumljivem detinskem jeziku, pritisnil je svoj obraz tesno k otrokovemu obrazu in ga režeče zopet odmaknil.

Zdaj se je mogel otrok že vlačiti po tleh in plezati čez prag. Če je Rajharan stekel k njemu, da bi ga ujel, je ta zakričal in se krčevito zasmajal ter hotel uteci. Rajharan se je čudil nad visoko umetnostjo in veliko ostroumnostjo, ki jo je kazal malček, če ga je hotel kdo ujeti. Imel je navado, da je dejal s pogledom tajinstvenega strahu svoji gospodarici: »Vaš sin bo postal sodnik.«

O svojem času so prišle nova čuda. Ko je otrok pričel kobacati, je pomenilo to za Rajharana novo razdobje v zgodovini človeštva. Ko je začel klicati svojega očeta »ba-ba« in svojo mater »ma-ma« in Rajharana »ka-na«, je bilo Rajharanovo veselje brezkončno. Bežal je, da bi naznanil to novico vsemu svetu.

Čez nekaj časa so zahtevali od Rajharana, da je pokazal svojo nadarjenost na čisto drugem polju. Igrati je moral na primer vlogi konja na ta način, da je vzel vajeti med svoje zobe in je tolkel z nogama. Tudi se je moral s svojim bogljenikom boriti in če ni končno padel po ti ali oni nasprotnikovi zvijači premagal na tla, je bil velik jok neizogiben.

Ta čas je bil Anukul prestavljen v neki okraj ob Padma. Ko so potovali skozi Kalkuto, je kupil svojemu sinu mal voziček. Kupil mu je tudi rumen atlasov jopič, kapo z zlatim šivom in par zlatih ročnih in nožnih obročkov. Rajharan je bil navažen, da je vselej, kadar so šli na izprehod, prinesel te stvari in mu jih nadel z nekako obredno svečanostjo.

lj Policijska kronika. V nedeljo zvečer je patroliral policijski stražnik po Še-lenburgovi ulici. Okola 20. ure je zagledal dva Hrvata, katere sta nosila več obojev manufakturnega blaga. Stražniku sta se zdela Hrvata sumljiva. Vprašal ju je, kje da sta dobila blago. Odgovorila sta mu, da sta blago kupila v Zvezdi od nekega neznanca, toda policija jima ni verjela in ju je zaprla. Ker se bile na praznik vse trgovine zaprte, se bile proizvodbe otežkovane. Ko so na policiji pregledali blago, so dobili vmes predpasnik z naslovom neke osebe, katere je tekom dne povedala, da je dala predpasnik v popravilo tврdki Schwab in Bizjak, kjer se je dognalo, da sta vlomila Hrvata skozi stranišče, v prodajalni vse razmetala, našla ključ stranskih vrat in skozi nje odšla. V veži sta bila od ukradenega manufakturnega blaga še dva ovoja, pripravljena, da ju odneso. Iz trgovine odnešeno blago je vredno 150.000 K.

— V noči od 8. na 9. t. m. je zlezel na dolenskem kolodvoru v prodajalno za tobak gostilničarja Jurija Marenčeta vlomilec in je pokradel nekaj denarja, 30 zavitkov, turškega cigaretnega tobaka in 8 škatelj egiptovskih cigaret. — Kolodvorska policijska ekspozitura je aretirala Alojzija Rustijo, ki je prinesel veliko denarja iz inozemstva in ga je zamenjaval. Rustijo so zasegli 80.000 kron nežigosanega denarja. Napad na vojaka. Humerca Anton in Rudolf Franko sta se v Šiški razgovarjala, kako da bi vtihtopila 6 konj preko Vrhnike čez demarkacijsko črto. Neki vojak ju je slišal in ustavil, a tihotapca sta ga napadla s kamni in ga pobila na tla. Na glavnem kolodvoru so ju aretirali organi kolodvorske policijske ekspoziture. — Frletič Jožef in Stanislav Mrjak sta člana nevarne družbe vlomilcev, katere je zvedela velike vlohe v zavodu sv. Stanislava, pri Pollaku in pri Tönniesu. Ljubljanska policija je dognala identiteto članov vlomilske družbe, ki se je odpravljala v Zagreb, kjer se je gošpoda velikomestno zabavala tako, da je kar v eni noči zapravila 10.000 kron. V Zagrebu je ljubljanska policija aretirala Frletiča in Mrjeka, pri katerih je dobila še nekaj denarja. V ljubljanskih policijskih zaporih je obiskala Frletiča njegova nevesta Albina Žerjal, pri kateri so našli še 4000 kron, ki so ji jih vzeli, njo pa obdržali v zaporu. — Organi kolodvorske policijske ekspoziture so aretirali Rafaela Gioles in Julija Cerar, ki sta odnesla Ranzingerjevi tврdki blaga v vrednosti 40.000 kron.

Otrok.

Nato je nastopil deževni čas in noč in dan je lil dež v potokih. Pozrešna reka, taka kot strašna kača, je požirala terase, vazi, polja in pokrivala s svojimi valovi visoke trave na peščenih višinah. Od časa do časa se je čulo zamolklo bobnenje, ko se je posipal breg reke. Neumorno šumele veletoka se je slišalo zelo daleč. Velike množice pen, ki so se podile z naglico mimo, so pričale o naglem toku reke.

Nekega popoldneva je prenehalo liti. Še je ležala megla in bilo je hladno. Rajharanov mali despot ob tako lepem popoldnevu ni hotel ostati doma. Njegova visokost je tedaj splezala v svoj voziček. Rajharan je stopil med ojnice in ga je vlekel počasi naprej do tja, kjer so se riževa polja spuščala v reko. Nikogar ni bilo na polju, nobenega čolna na vodi. Onstran reke na zapadni strani so bili oblaki pretrgani. Tiha svečanost solnčnega zahoda se je kazala v svoji plameči krasoti. Sredi tiho-te je pokazal otrok nanekrat s prstom pred se in zaklical: »Kama, lepa cvetka!«

Blizu v blatni kotlini je stalo kadambino drevo v polnem cvetju. Otrok razvajenček ga je požiral z željnimi pogledi in Rajharan je razumel njegovo željo. Nedavno od tega je naredil iz ravno teh cvetnih pestičev mal voziček; otrok je bil ves srečen s tem, da ga je vlačil na vrvi tja in sem in Rajharanu tedaj ni bilo treba ves dan nadeiti si uzde. Od konja je bil tedaj povišan v koniskega hlapca.

Toda Rajharanu se ni ljubilo, da bi ta večer gazil blato do kolen, samo da pride do cvetja. Zato je pokazal naglo s prstom v nasprotno smer in zaklical: »O, glej, pobček, glej! Glej ptička!« In z vsakojakimi komičnimi glasovi je pofegnil naglo voziček od drevesa proč.

Toda otrok, ki namerava postati sodnik, se ne da tako naglo izgnati. Poleg tega pa ni bilo v tem hipu tu ničesar, kar bi obrnilo njegovo pozornost nase. In kdo more vedno ohraniti v spominu predstavo izmišljenega ptiča.

Mali gospod je bil zelo odločen in Rajharanova umetnost rajanja je bila pri koncu. »Dobro, pobček,« je dejal končno, »sedaj mirno v vozičku, šel bom in ti prinesel lepo cvetico. Samo pazi, da mi ne utečeš v vodo.«

(Dalje.)

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Odgovorni urednik Jože Rutar. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.